

Social- og indenrigsminister Astrid Krag's talepapir

Anledning	Samråd i Social- og Indenrigsudvalget
Dato / tid	17. december, kl. 17.00
Sted	Folketinget vær. S-092
Talens varighed	Ca. 13 min.

Samrådsspørgsmål N stillet af Social- og Indenrigsudvalget efter ønske fra Anni Mathiesen (V):

Vil ministeren redegøre for, hvor langt regeringen er med arbejdet med at definere en ny fattigdomsgrænse, hvad det er for "ny viden om fattigdom", som ministeren mener, der er kommet, som betyder, at regeringen "ikke uden videre" vil benytte Danmarks Statistiks fattigdomsindikator, som ministeren udtaler, og hvordan ministeren vil karakterisere fattigdom?

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak for ordet. Det glæder mig, at spørger – og resten af den borgerlige fløj – er begyndt at interessere sig for fattigdom.
- For så kan vi have en diskussion af, hvad der er fattigdom i en dansk kontekst. For den findes nemlig.
- I regeringen vil vi gøre, hvad vi kan for at bekæmpe fattigdom. Det gælder særligt børnefattigdom.
- Det står i skarp kontrast til den tidligere borgerlige regering, der afskaffede den gamle fattigdomsgrænse. Meget belejligt, hvis man ikke har nogen ambitioner om at gøre noget for de familier og børn, der lever med væsentlige materielle afsavn.
- Men problemer går ikke væk, bare fordi man vender det blinde øje til.

[Regeringen vil bekæmpe fattigdom]

- Når vi siger, at vi vil bekæmpe fattigdom, er det fordi, at vi ved, at børn, der vokser op under fattige kår, oftere har dårligere forudsætninger end andre børn.

- For eksempel har fattige børn ikke de samme muligheder for at indgå i fællesskaber. Det kan være børn, hvor der ikke er råd til at gå til fodbold eller andre fritidsaktiviteter sammen med deres venner.
- Samtidig tjener børn af fattige forældre oftere mindre som voksne end børn af rige forældre. Børn af fattige forældre får også i højere grad en svag tilknytning til arbejdsmarkedet, en kortere uddannelse eller et dårligere job.
- Er det retfærdigt, at et barns fremtidsudsigter kan forudsiges blot ved at se på forældrene?
- Det klare svar fra denne regering er nej. Og det mønster skal vi have brudt.
- Derfor er jeg også uforstående over for de påstande, der kommer fra de borgerlige og liberale om, at der ikke findes økonomisk fattigdom i Danmark.
- Ifølge fx Alex Vanopslagh findes der kun "åndelig" fattigdom i Danmark.

- Også Søren Pape Poulsen har afvist, at der findes fattige familier i Danmark. Der findes kun forældre, som ikke kan finde ud af at administrere deres penge.
- Ifølge ham kan en familie bare opsige deres Netflix-abonnement og skille sig af med kæledyret, så er problemet løst.
- Den slags påstande skaber et ideologisk vrangbillede af den fattigdom, der rent faktisk er.
- For vi ved, at nogle familier kan have mange problemer og ofte har dem samtidigt. At de står uden et arbejde. At der kan være en forælder, der har et misbrug eller en sygdom. At familien ikke har råd til ting, som vi andre tager for givet, fx medicin eller holde fødselsdag for sit barn.
- Derfor er det vigtigt, at vi har et solidt sikkerhedsnet, blandt andet i form af et balanceret kontanthjælpssystem. Det vender jeg tilbage til.
- Vi ved, at udsatte børn og unge alt for ofte klarer sig markant dårligere i skolen sammenlignet med deres jævnaldrende. Det

mønster fortsætter desværre ind i voksenlivet, hvor de har større sandsynlighed for at modtage en social indsats og oftere har en lav indkomst.

- Danmark skal være verdens bedste land at være barn i. Det er et samfundsmæssigt svigt, at så mange børn stadig vokser op uden de samme gode muligheder som andre. Den ulighed i livsvilkår – hvor barndommen bliver en dom over barnet – skal vi ikke acceptere i et velfærdssamfund som det danske.
- Det handler ikke kun om ydelser. Det handler også om en god og virksom socialpolitik. Om tidlige og forebyggende indsatser, hvor vi sætter ind før problemerne vokser sig for store. Hvor vi investerer i mennesker, fordi vi tror på, at hvert menneske tæller, og fordi det kan betale sig.
- I den samfundskontrakt skal vi selvfølgelig stille rimelige krav til mennesker og have forventninger. Det er et spørgsmål om ret og pligt. Men vi har samtidig som samfund et særligt ansvar for at passe godt på børnene.

[Hvad gør regeringen: Det midlertidige børnetilskud, Ydelseskommisionen og jule- og sommerferiehjælp]

- Regeringen er allerede gået i gang med at bekæmpe børnefattigdom.
- Tidligere i år indførte vi sammen med støttepartierne det midlertidige børnetilskud.
- Det betyder, at næsten 28.000 børn fra de børnefamilier, der er hårdest ramt økonomisk, får råd til fx at købe vinterstøvler eller en julegave til børnene.

[Ydelseskommision]

- Men det er kun en midlertidig løsning, indtil vi har fundet den rette balance i kontanthjælpssystemet. Den balance har vi ikke i dag, hvor ikke mindst kontanthjælpsloftet rammer nogle børnefamilier for hårdt.
- Derfor har regeringen i dag nedsat en ydelseskommision, som skal komme med anbefalinger til, hvordan vi kan indrette et mere balanceret ydelsessystem.
- I den forbindelse har vi gjort det helt klart, at vi fortsat ser kontanthjælpssystemet, som en af grundpillerne i den danske

velfærdsmodel. Det skal være det underste økonomiske sikkerhedsnet, som holder hånden under de borgere, der midlertidigt ikke er i stand til at forsørge sig selv eller deres familie. Det kan være fordi de er for syge til at arbejde, eller fordi de har svært ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Det gælder ikke mindst for familierne, fordi vi ikke ønsker et samfund, hvor børn vokser op i fattigdom.

- Men på den anden side skal ydelsessystemet også sikre, at der er en økonomisk gevinst ved at tage et arbejde og lade sig integrere i det danske samfund. Ellers skrider tilliden og solidariteten mellem danskerne.
- Regeringen holder samtidig fast i, at der med rettigheder følger pligter, man skal leve op til, når man modtager offentlig forsørgelse i Danmark.
- Derfor har vi en ambition om, at indføre pligt til 37 timers aktivitet for sin ydelse, svarende til en almindelig arbejdsuge for nytilkomne og andre udlændinge med et integrationsbehov.
- Det vil betyde, at de borgere, der alt for længe har gået på passiv forsørgelse, vil få en hverdag, som svarer til danskere i

ordinært job, og dermed er vejen banet for beskæftigelse på den lidt længere bane.

- Det midlertidige børnetilskud og Ydelseskommisionen er vigtige initiativer, men vi har gjort mere end det.

[Julehjælp, sommerferiehjælp og fritidspas til udsatte børn]

- Regeringen er sammen med en bred kreds af Folketingets partier blevet enige om at gøre støtten til jule- og sommerferiehjælp permanent i aftalen om reserven på socialområdet. Det vil gøre en forskel for mange af de børn, der i dag står uden for fællesskabet, fordi de vokser op i familier, hvor det er svært at få pengene til at række.
- Af samme årsager sætter vi også flere penge af til at udbrede fritidspas over hele landet, så udsatte børn kan gå til fritidsaktiviteter og på den måde kan blive en del af et stærkt fællesskab i deres fritid. Ting som fodboldlejre, håndboldtræning eller badminton, som de fleste af os tager for givet, er udsatte familier ofte nødt til at vælge fra, fordi økonomien er for stram.

[Ny viden om fattigdom]

- Og vi har ikke tænkt os at stoppe her. For vi mener ikke, at børnefattigdom hører hjemme i et velfærdssamfund som det danske. Det er derfor, at vi – lige siden den tidligere regering afskaffede den daværende fattigdomsgrænse – har sagt – at vi vil genindføre *en* fattigdomsgrænse.
- Når regeringen ikke bare vil genindføre den tidligere fattigdomsgrænse, så knytter det sig til den nye viden, der er kommet til efter den tidligere officielle fattigdomsgrænse blev vedtaget.
- For eksempel en afsavnsundersøgelse af SFI, det nuværende VIVE. Ligesom den tidligere SR- og SRSF-regering udgav flere fattigdomsredegørelser. Undersøgelserne viser blandt andet, at der findes familier i vores samfund, der af økonomiske grunde lider sociale og materielle afsavn. Familier, der ikke har penge til medicin og briller, og hvor der ikke er råd til at fejre fødselsdage. Men også at billedet var mere nuanceret, og der er stor forskel på hvor mange og hvilke afsavn familier under fattigdomsgrænsen har.

- Modsat den borgerlige fløj, der stoppede fattigdomsredegørelserne, vil vi i regeringen gøre, hvad vi kan for at styrke vidensniveauet.
- Derfor er regeringen sammen med støttepartierne og Alternativet blevet enige om, at der er brug for en årlig ulighedsredegørelse, der analyserer ulighed i bredere forstand end kun den økonomiske. Det gælder også i forhold til barrierer for social mobilitet på tværs af generationer.
- En ny fattigdomsgrænse skal selvfølgelig stå på den nye viden og afspejle reel fattigdom. Spørgsmålet er, om den tidligere officielle fattigdomsgrænse gør det. Og det er netop den diskussion, statsministeren rejste ved Folketingets åbningsdebat i oktober:

[Danmarks statistiks indikator]

- Er det fattigdom, hvis en familie med to voksne og to børn har en årlig indkomst på knap 260.000 kroner svarende til 20.000 kroner om måneden *efter skat*?
- Det mener jeg ikke – og det mener regeringen ikke – at det er.

- Derfor mener vi heller ikke, at Danmarks Statistiks fattigdomsindikator kan bruges som en ny fattigdomsgrænse.
- Danmarks Statistik giver da også selv udtryk for, at deres grænse ikke præcist indkredser antallet af økonomiske fattige.
- Der findes fattigdom i Danmark, men trods alt ikke på det niveau, som fx Danmarks Statistiks indikator lægger op til. Hvis vi styrer efter grænser som er misvisende, kommer vi til at skævvride diskussionen. Og i værste fald kan det føre til forkerte politiske beslutninger og prioriteringer, hvor vi hjælper de forkerte.
- Regeringen ønsker en seriøs diskussion af, hvad der er fattigdom i Danmark. Det er samtidig en diskussion af, hvad der er ret og rimeligt. Først da kan vi finde de gode løsninger på at bekæmpe fattigdom i Danmark.

[Arbejdet med en ny fattigdomsgrænse]

- Regeringen ønsker at indføre en fattigdomsgrænse, der kan benyttes til at følge udviklingen i fattigdom i Danmark. En fattigdomsgrænse, der kan bruges aktivt i socialpolitikken.

- Men jeg vil allerede nu gerne forventningsafstemme. Jeg tror ikke, at vi nogensinde vil kunne få en grænse, hvor vi med sikkerhed kan sige, at hver eneste person, der er under grænsen med garanti er fattig.
- Ligesom der godt kan være mennesker, som ikke vil være omfattet af en fattigdomsgrænse, men som alligevel sidder meget hårdt i det. Det kan fx være pga. personlig gæld eller høje udgifter til medicin.
- Men det perfekte må ikke blive det godes værstes fjende. At en fattigdomsgrænse ikke måler fattigdom til fuldstændig perfektion, må ikke være en undskyldning for slet ikke at måle fattigdom. Her adskiller denne regering sig fra den tidligere.
- For mig og regeringen er det derfor helt afgørende, at der kommer en gennemarbejdet og så retvisende fattigdomsgrænse som muligt. En grænse, hvor der også ses med åbne øjne på den diskussion, der var af den tidligere grænse.

- Det er for tidligt at sige, hvordan den nye grænse præcist skal skrues sammen.
- Der findes mange forskellige opgørelsesmetoder, og vi har brug for at se nærmere på, hvilke metoder der bedst kan måle fattigdom. Det er et arbejde, vi tager seriøst.

[Afrunding]

- Afslutningsvist vil jeg gerne gentage, at jeg synes, at en af de største uretfærdigheder i vores samfund er, når børns muligheder afgøres ved fødslen.
- Et udsat barn må ikke blive til en udsat voksen. Et fattigt barn må heller ikke automatisk blive til en fattig voksen.
- Denne regering vil derfor sætte ind over for reel fattigdom og de mønstre, der fastholder udsatte børn og unge i et liv med dårligere muligheder og fremtidsudsigter, end deres kammerater. Et vigtigt led i dette er få indført en fattigdomsgrænse, så vi kan følge udviklingen.
- Men det er afgørende, at vi bliver bedre til at hjælpe de børn, der har det sværest i Danmark, med en aktiv socialpolitik og en

tidlig forebyggende indsats. Diskussionen om
fattigdomsgrænsen er vigtig, men kan og skal ikke stå alene.